

Om Nobelpris – och spel bakom kulisserna

nobel prizes and life sciences

336 sidor

Författare: Erling Norrby

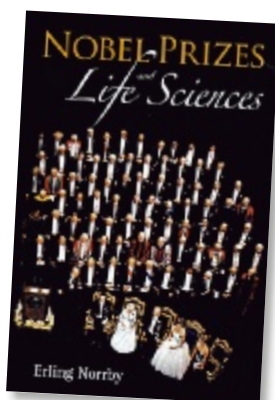
Förlag: Mainland Press Pte Ltd, Singapore; 2010

ISBN 978-981-4299-37-4

Ibland reflekterar nog de flesta i vårt land över hur det egentligen blivit så att vi fått en framträdande vetenskaplig position i världen. Liksom i alla komplexa sammanhang är säkert svaret på denna fråga enkelt. Det är emellertid långt utanför syftet med denna recension att fortsätta spekulera över detta förhållande. Låt det bara sägas att Carl von Linné, Jöns Jakob Berzelius, Vilhelm von Scheele och många andra vetenskapare från 1700- och 1800-talen levde och verkade i vårt land. Alfred Nobel hade visserligen hela världen som sin scen, men hans klarsynta testamente och dess betydelse för svensk vetenskap kan inte överskattas.

När nu Erling Norrby, virolog och professor emeritus vid Karolinska Institutet (KI), tidigare medlem i Nobelkommittén/Nobelförsamlingen vid KI och ständigt sekreterare vid Kungliga Vetenskapsakademien, har skrivit en bok om Nobelpriset är det en attraktion utöver det vanliga. Det var med spänning jag öppnade boken, började bläddra och fann att tiden gick fort. Man fastnar, vill veta, lära och förstå.

Erling Norrby har valt att ge en ordentlig beskrivning av Nobelhistorien, såväl Alfred Nobels egen som den kring de nu 110-åriga Nobelprisutdelningarna. Man kan ta del av statistiska analyser och kan sitta och undra över tabellen som redovisar om 1, 2 eller 3 pristagare utsetts i fysik, kemi och fysiologi eller medicin och hur dessa principer har förändrats över tid. Men huvudsakligen har denna mycket läsvärda bok sitt sto-

Bilden visar 2010 års Nobelprisutdelning i Stockholms konserthus.

Claudio Bresciani/AP POOL/Scanpix

ra värde i den beskrivning av vetenskapsutvecklingen inom »life sciences« som prisen själva utgör.

Författaren erbjuder en spännande läsning kring fenomenet serendipity och ger sig in i det källkritiska genom att studera handlingar kring beslutsunderlaget för Nobelpris som utdelats för mer än 50 år sedan. Det råder en 50-årig sekretess. Efter ansökan kan tillstånd ges att studera dessa handlingar. För

att få sådant tillstånd bedöms inte endast projektet och dess syfte utan också den sökandes kompetens att kunna tillgodogöra sig materialet. Erling Norrby har på ett initierat, klokt och omdömesgillt sätt närmat sig innehållet i dessa dokument, vilket ger boken ett alldeles speciellt innehåll. Jämfört med andra publicerade verk kring Nobelpriset är denna bok vetenskapligt mycket avancerad.

Erling Norrby låter oss också följa med in i hans egen specialitet, virologin. Han ger oss en kunnig bild av detta viktiga fält inom medicinen och kommenterar vaccinationsinslagen inom Nobelpriset, inte minst avseende polio

och hur priset 1954 tilldelades dem som upptäckte hur poliomylitvirus kunde växa i olika odlingskulturer. Han använder också sin djupa specialkunskap till att på ett mycket begåvat sätt länka samman olika priser med anknytning till virologi.

Denna bok erbjuder sina läsare en hög vetenskaplig kvalitet med vetenskaps-historiska höjdpunkter av stort värde såväl för en stor medicinskt allmänbildad läsekrets som för den mera vetenskapligt fokuserade. Boken är i slutet utrustad med en mycket väl genomarbetad referenslista, ett namnindex samt ett alfabetiskt ämnesindex. Erling Norrbys bok »Nobel prizes and life sciences« ger lysande exempel på 1900-talets mest avancerade framsteg inom livsvetenskaperna. Informativ, stimulerande och mycket användbar.

Sten Lindahl

professor vid Karolinska institutet sedan 1990; medlem i Nobelförsamlingen vid KI sedan 1996, medlem i Nobelkommittén för fysiologi eller medicin, kommitténs ordförande under 2001 och 2002 samt ordförande i Nobelförsamlingen 2009. Aktiv medlem i Nobelförsamlingen.